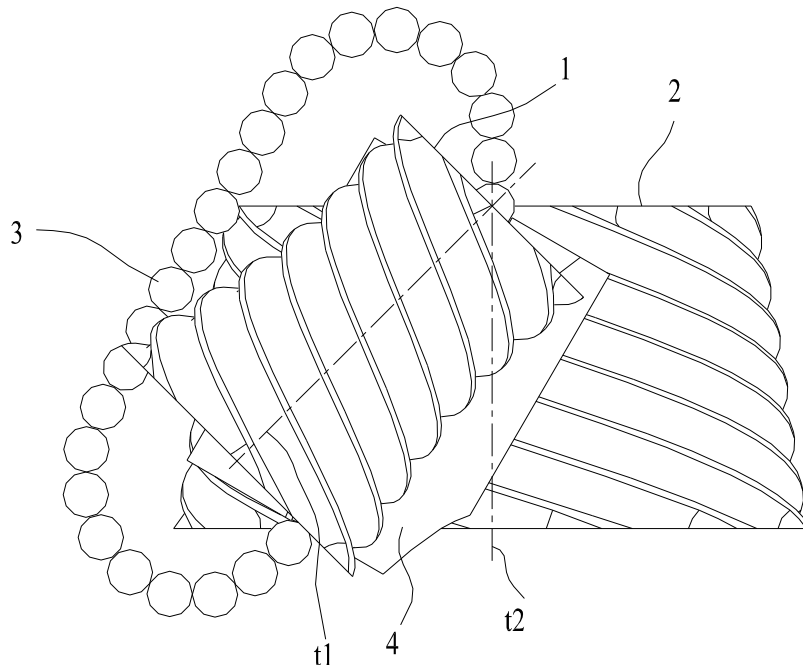
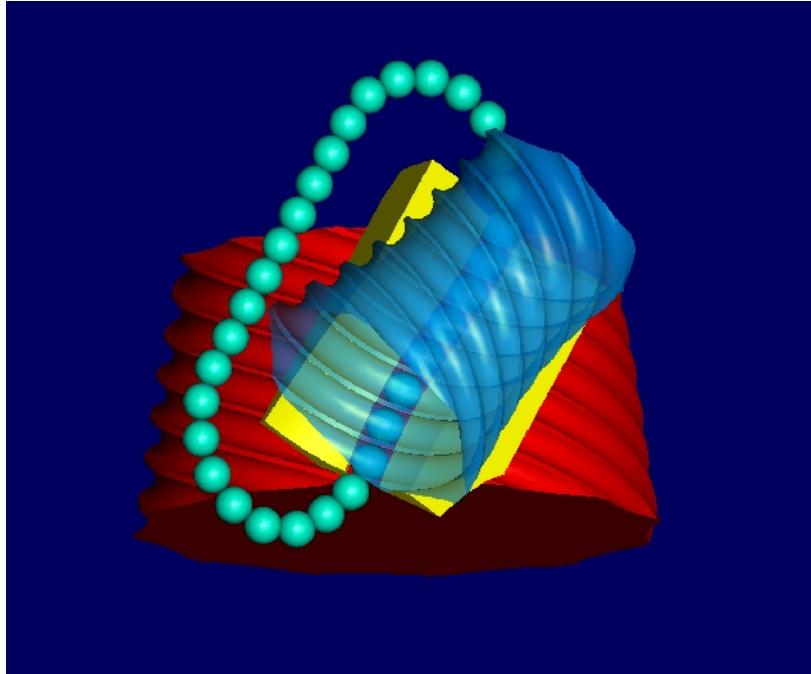

A gördülőelemes hajtás működési elve, megoldási változatai

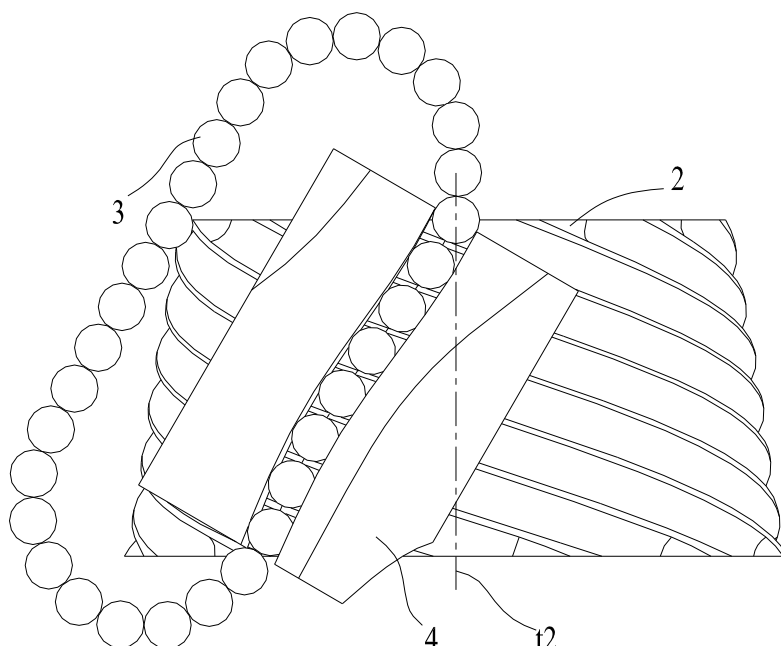
A működési elvet az alábbi ábrákon világítjuk meg.

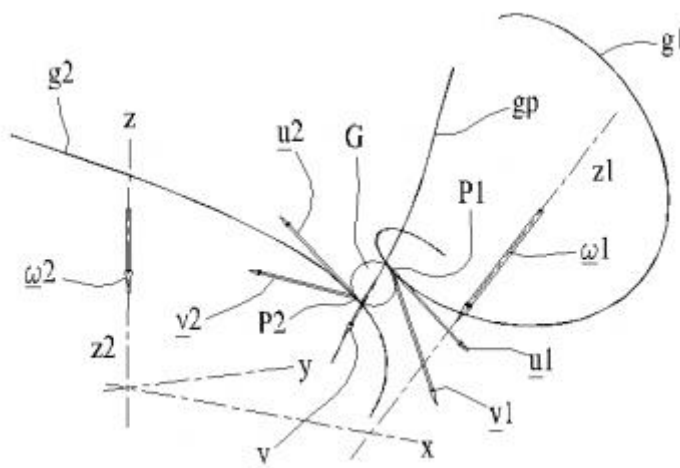
A fenti ábra jelölései:

1 hajtó kerék, 2 hajtott kerék, 3 golyó, 4 golyóvezető,
t1 a hajtó kerék tengelye, t2 a hajtott kerék tengelye.

A következő ábrán a hajtó kereket nem látjuk:

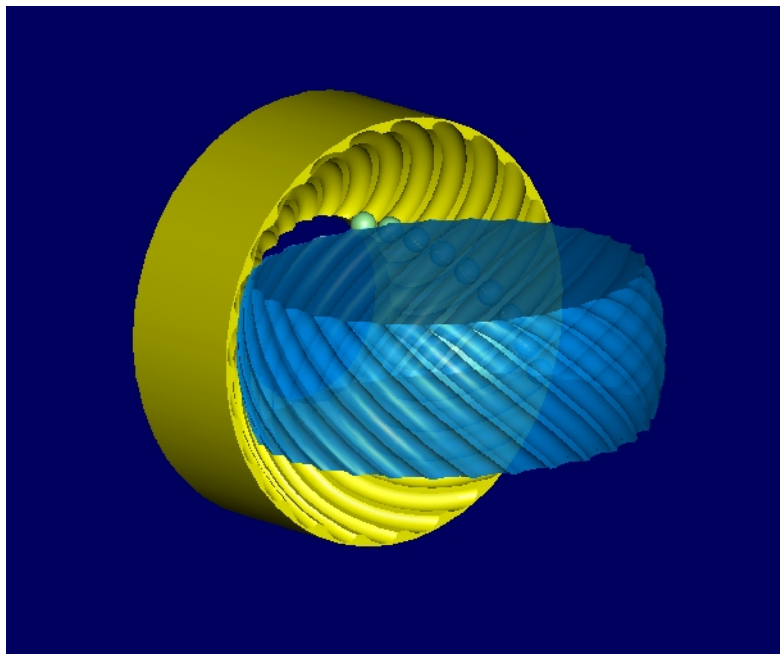

A hajtó kereket forgassuk meg a t_1 tengely körül. Ekkor a hornyaiban levő golyók és a hornyok felülete között nyomóerő lép fel. Ezt a nyomóerőt közvetíti a golyó a hajtott kerék hornyának felületére. Az erő irányának egyenese a t_2 tengelyhez képest kitérő, tehát a hajtott kerék tengelyén nyomaték jön létre. A kerekek forgása közben a golyók legördülnek a hornyokon. A golyó a gördülése közben a gördülőgörbe mentén érintkezik a horonnyal. A hajtó és hajtott kerekek hornyaihoz tartozó gördülőgörbék hossza egyenlő. Mivel egy adott golyó esetében a pillanatnyi érintkezési pontok által meghatározott egyenes és a t_1 , t_2 tengely szöget zár be, ezért a golyó a hornyok felületéhez viszonyítva fúrómozgást is végez.

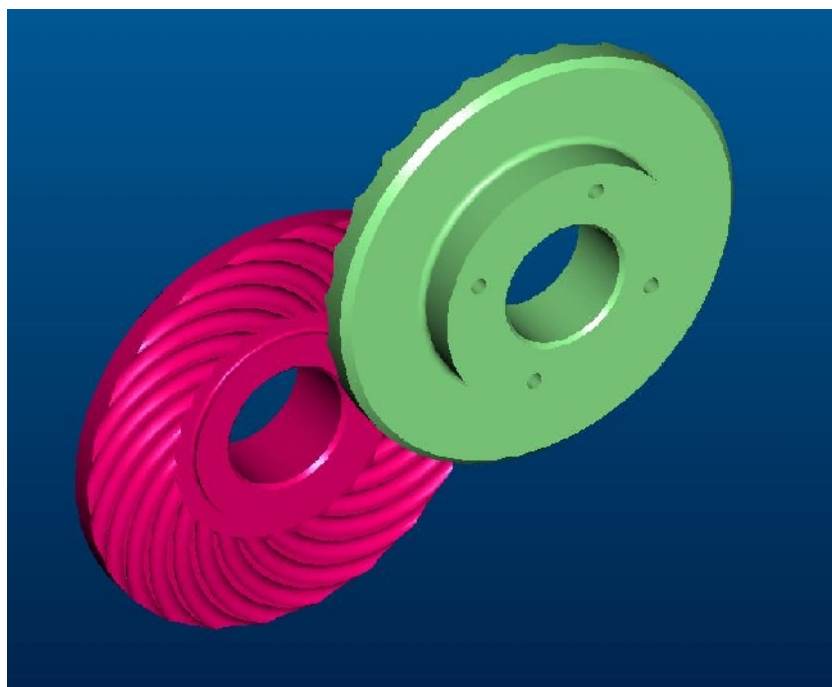

Miközben a hajtó kerék ω_1 , a hajtott kerék ω_2 szögsebességgel forog, a G golyó a g_p gördülőgörbe mentén mozog a térben. Mozgás közben a hajtó keréssel a g_1 , a hajtott keréssel a g_2 gördülőgörbe mentén érintkezik. A matematikai modell segítségével megkapjuk a g_p , g_1 , g_2 görbéket. Ezek ismeretében háromdimenziós CAD rendszerrel kialakítható a kerekek és a hornyok geometriája.

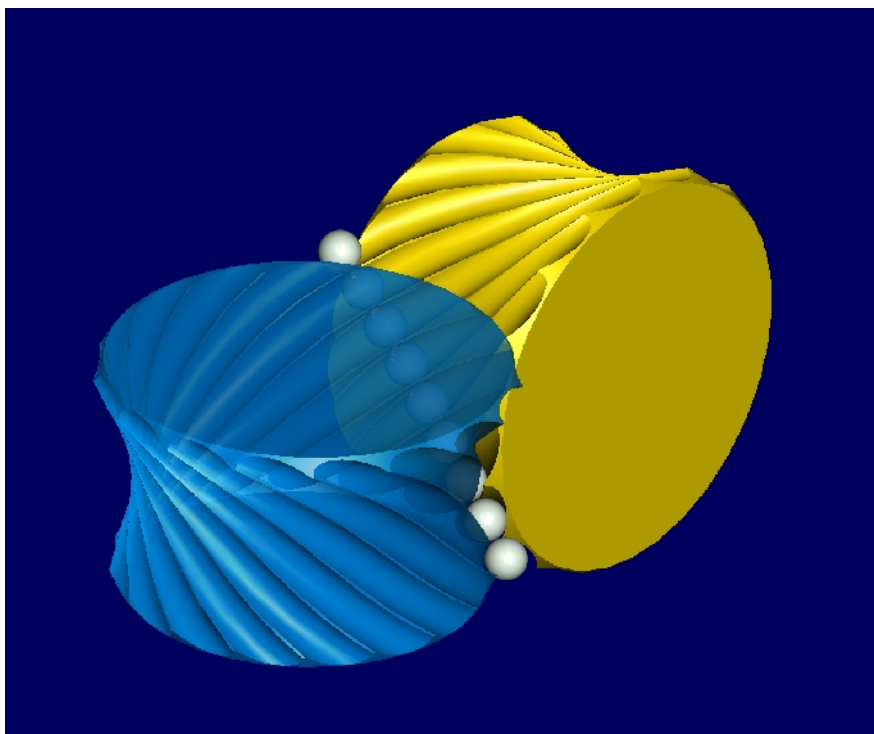
A gördülőelemes hajtással mindenfajta tengelyelrendezés (párhuzamos, kitérő, metsződő) megvalósítható, ezen kívül készíthető külső- és belsőfogazású kivitel, valamint fogasléc-hajtás a lécsíkjával párhuzamos vagy azzal szöget bezáró tengelyű keréssel.

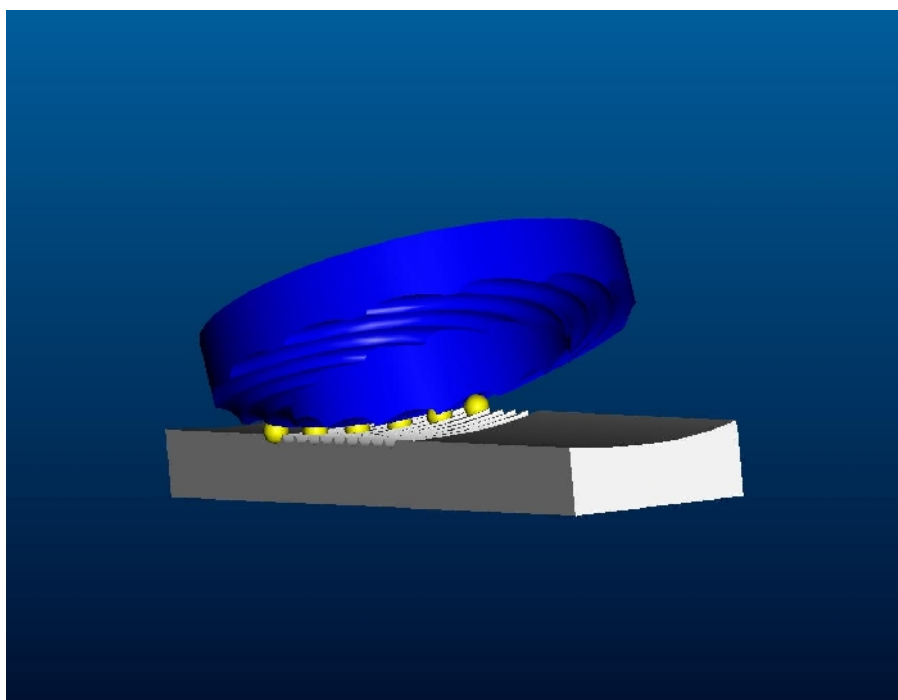
Metsződő tengelyű hajtás

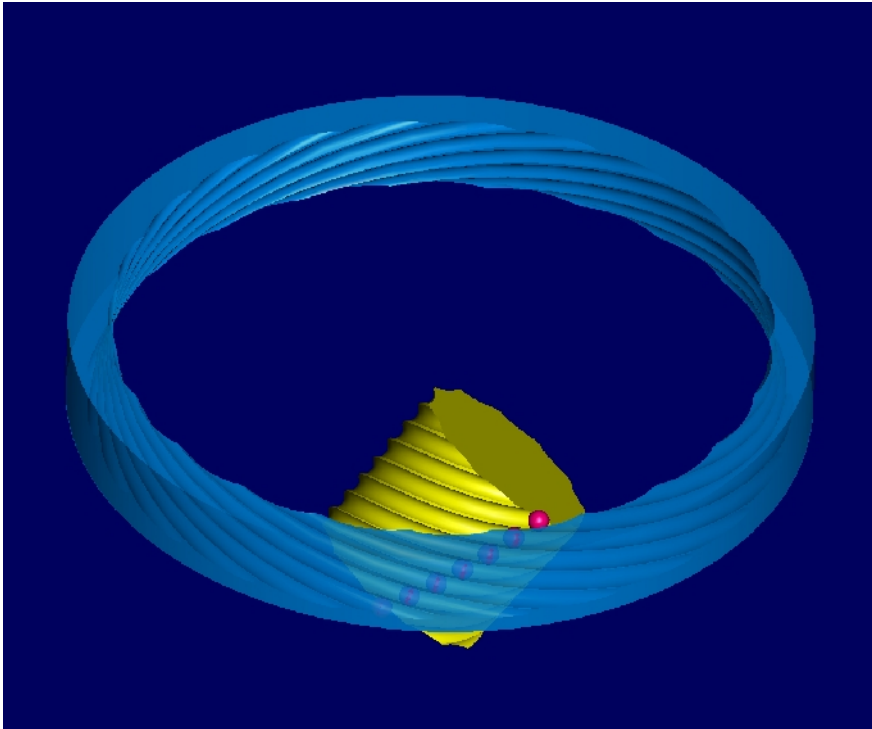
Párhuzamos tengelyű hajtás azonos forgásiránnyal

Kitérő tengelyű hajtás

Fogasléchajtás

Belső fogazású hajtás

A megoldásra a világ 50 országában kértünk szabadalmat, amelyet az Európai Szabadalmi Hivatal már meg is adott.

Bogár István